

Թած է իր զանազան մեծադերու հարուստ կեդրոններուն առատութեամբ:

Կրուսէ՝ երրորդ գլխուն մէջ՝ Հայաստանի քաղաքական պատմութիւնը կը սկսի, երբ դեռ Հայաստան չէր պատկանէր հայուն. այս առեղծուածային գլխուն նիւթը յօրինելու համար ընտրած է լուսագոյն և հեղինակաւոր աղբիւրներ՝ Հերոդոտոս, Ստրաբոն, Պլուտարքոս. արգի ուսումնասիրութիւններէն՝ Ադոնց, L. Delaporte, Conteneau, Maspero, և բեւեռագրութիւններու ընթերցումները: Հետաքրքրական կը դարձնէ նաեւ չորրորդ գլուխը՝ ուր կ'ուսումնասիրէ Հայուն ծագումը և երեւումը այդ հողին վրայ՝ որուն տուած է իր անունը. լեզուական և ցեղային տուեալներով կը հաստատէ Հայոց Թրակէ-Փիւնիկեան ծագումը. սակայն հակառակ շատ մը շահեկան և հին աղբիւրներու հաստատումներուն՝ Հայուն Ուրարտեան աշխարհը հայացնելու հնարքը անյայտ և խնդրական կը թողու:

Մակեդոնեան աշխարհակալութեան շրջանէն կը սկսի Հայաստանի իսկական քաղաքական պատմութիւնը, նախ իբրեւ նահանգ մը այդ կայսրութեան, և ապա շուրջ մէկուկէս դար վերջ անկախ թագաւորութիւն՝ Արտաշէս և Զաւեն երկու հայկազուն իշխաններու իմաստութեամբ և քաջութեամբ, որոնք կրթնելով Հռոմէական աճող զօրութեան՝ երկիրը և իրենց իշխանութիւնը ձեռքազատեցին Սելեւկեան տիրապետութենէն:

Հայկական թագաւորութիւնը հիմնուեցաւ Արտաշէսով, որուն յաջորդող 11 թագաւորները կը կազմեն Արտաշէսեան հարստութիւնը: Այդ հարստութեան քաջակորով և իմաստուն չորրորդ ժառանգը՝ Տիգրան Գ. Հայաստանի սահմանները ընդարձակեց՝ որ պատմութիւնը կայսրութիւն անուանեց իր թագաւորութիւնը. Կրուսէ հայկական կայսրութեան պատմութիւնը հիացումով կ'արձանագրէ, աշխարհագրական քարտէսով մը օժտելով զայն, որ ցաւալիօրէն իր հիմնադրին կեանքին տեւողութիւնը հազիւ ունեցաւ: Երբ հռոմէական լեզէոններու բազմութիւնը Հայ կայսրութեան սահմաններէն ներս թափանցեց՝ Տիգրան այն ատեն հասկցաւ թէ պէտք էր իր փախստական աները զոհել և ոչ թէ անոր համար իր գեղեցիկ լայնատարած կայսրութիւնը. սակայն հակառակ իր գործին նիւթապէս կարճ տեւողութեան՝ անոր հոգեկան

արժէքը միշտ տեսց Հայ կեանքին գոյաւորման մէջ, Տիգրան Հայ միաձոյլ իշխանութեան գաղափարականը դարձաւ, ան եղաւ Հայ քաղաքակրթութեան ահալիրան՝ որ արեւմուտքի գոնեւրը բացաւ արեւելքի առջեւ Հռոմի հետ դաշնակցելով:

Յաջորդ գլուխներով, Կրուսէ մանրամասնօրէն կը պատմէ Արշակունի հարստութեան յաջորդելը Հայ գահուն վրայ, և քրիստոնէութեան մուտքը Հայաստան Ս. Լուսաւորչին քարոզութիւններով Տրդատ Գ. ի գործակցութեամբ, որուն մեծագործութիւններէն մին ալ կը համարի Ս. Հովսիփսմեաններու կուսական մարմիններուն Այրարատի վրայ թաղած ըլլալը (էջ 122). գլխաւ մը՝ թէ վրիպակ մը:

Հետեւելով Մէլիքի՝ Հայ քրիստոնէութեան նկարագիրը (գրոց գիւտէն առաջ) Հայ-Իրանական քաղաքակրթութեան ազդեցութեան տակ կը դնէ, հետեւեցնելով եկեղեցական եզրաբանութեան նոյնութենէն իրան-Արամայական եզրներու հետ:

Հայաստանի երկու կայսրութիւններու միջեւ բաժանման պատմութիւնը ուսումնասիրած է պատմական խոր պատճառներով. նման որոշում մը Թէոդոս Փոքրի կողմէն Հայաստանի համար անկշռելի ազդեցութիւնը դուռ եղաւ, և կայսրութեան առաջին տկարութեան ախտանշանը:

Գրոց գիւտը՝ Հայ կեանքին իբրեւ ամենացայտուն դէպքը՝ հիացումով կը պատմէ. արարք մը որ ամբողջ ազգի մը հոգեկան արժէքը կ'անմահացնէ, անցեալ և ապագայ բոլոր ժողովուրդներու մշակութային իրականութեան առջեւ. նկատել կու տայ՝ որ Հայը այն ատեն կերտեց իր մշակոյթի ոսկեգարը երբ քաղաքականօրէն հետզհետէ կը նուազէր, բայց կրօնապէս և հոգեպէս կը զօրանար հուրով և սուրով փորձուած. որով երբ Հայաստանը պաշտպանող սուրը պակսեցաւ գիրը և հաւատքը յաւերժացուցին ցեղին գոյութիւնը:

Վարդանանց պատերազմը՝ այս բացառիկ երեւոյթին լաւագոյն ապացոյցն է որ հինգերորդ դարու կիսուն նկատուած է դիւցազնական գերագոյն ճիգը՝ կրօնքի և հայրենիքի անկախութիւնը փրկելու համար: Գէպք մը՝ որ կը ստիպէ բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհը, ընդունելու անգամ մը եւս՝ որ Աւետարանի լոյսին նախաձեռնութեամբ Հայաստանը եղաւ նաեւ նախամարտիկ անոր

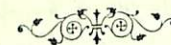
բերած քաղաքակրթութիւնը պաշտպանելու մէջ. Աւարայրի ճակատամարտը Հայոց պարտութեամբ վերջանալով՝ նուազ չպաշտպանեց Հայաստանը և իր անկախութիւնը, թշնամին այնքան յուսալքուեցաւ, որ շուտով ուրիշ մեծ մամիկոնեանի մը, Վահանին անձին մէջ ճանչցաւ ազատ Հայաստանի իշխանութիւնը:

Արաբներու երեւումը պատմութեան ընթացքը բոլորովին փոխեց. ուժասլաւ Բիւզանդիոն յետ ցմիշտ կորսնցնելու Պաղեստինի և Սիրիոյ նահանգները, Հայաստանի մէջ ուզեց ճակատ տալ նոր վայրագ թշնամիներուն, որով երկիրը յարատեւ և կործանիչ կռիւներու թատր եղաւ: Հայ խեղճուկ իշխանները այս երկու ոյժերուն մէջ ջանացին զօրաւորին կողմը բռնել խոհեմութեամբ, Բագրատունիները իրենց աւելի յստակ արեւելեան քաղաքականութեամբ կրցան հաճոյանալ Պաղեստին արքունիքին և աւատական թագաւորութեան մը թագը և գաւազանը ընդունիլ անկէ: Մեծ էր դէպքը հակառակ իր աւատական բնոյթին, վասն զի յետ 4 դարերու (430-885), կը նորոգուէր Հայաստանի մէջ արքայական իշխանութիւն մը, որ երթալով գնաց և տկարացաւ, ներքսապէս՝ հող տալով գնազան իշխաններու դարաւոր երազին, թագին. արքսապէս դաժան տիրապետողներու հարկերով կեղեքումներուն:

Կրուսէ կը վերջացնէ հատորը Բագրատունիներու վերջին ճեւիրին, Աշոտին թուաւորումով և Գրիգոր վկայասէր հայրապետին կեանքով, որուն վրդոված կաթողիկոսութիւնը նոր ժամանակներու մերձաւորութիւնը կը զգացնէր, կապ մը դնելով ընդմէջ վերջացող Բագրատունիներու Հայաստանին, և նորընձիւ կիլիկեան Հայաստանին, որ Եւրոպայի խաչադրօջ բանակներով հովանաւորուած կ'աճէր:

Կը մտղմենք որ Կրուսէ երկրորդ հատորով մը տայ մեզի Հայաստանի պատմութեան մինչեւ մեր օրերու շրջանը՝ նոյնքան սահուն պատմական ոճով և ճոխ աղբիւրներով:

Հ. Ս. ԱՔԸԼԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ԴՐՈՒԱԳՆԵՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԷՆ

ՆԵՐՍԷՍ ԱՐԲ. ՄԷԼԻՔ-ԹԱՆԳԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

Սեպտ. 26ին (1948) հեռագրիւնները դուժեցին Ատրպատականի վաստակաւոր ու սիրելի Առաջնորդին՝ Ներսէս Արբ. Մէլիք-Թանգեանի մահը ալեւոր տարիքի մէջ. բոլոր տարածուեցաւ ամէնուրեք և սփռուեց թերթերը ցաւակից կսկիծով արձագանգ տուին ներդրեաններով ու կենսազրական լայն տեղեկութիւններով:

Հանգուցեալը ծնած է Զանգեզուրի Բոնակոթ գիւղը 1866 Մարտ 16ին: Տասնութէկ տարեկանին կը մտնէ Գէորգեան ձեմարանը: 1886ին արդէն աւարտած ձեմարանի լսարանական շրջանը, կը պաշտօնավարէ իրբեւ ուսուցիչ յաջորդաբար Բուրակոթի, Ծուշի և Պաքուի մէջ: Այս շրջանին է որ հրատարակած է «Աշխարհաբարի փրակաւոր» (Ծուշի, 1893. 80, 116 էջ) և «Մշակ եւ Նոր Դար» (Մոսկուա, 1894. 80, 104 էջ) շահեկան երկերը:

1896ին, Համբարձում Մէլիքեանի կրթաթոշակով կ'անցնի Փեթերսբուրգի հետեւելու համար համալսարանական ընթացքի:

1900ին կը ստանայ Իրաւաբանական հիւզի վերակաշնոր ու կը սկսի ուսումնասիրել մեր եկեղեցական կանոնադրութիւնը, պատրաստելով Հայոց եկեղեցական իրաւունքը տիրուող ընդարձակ դործը (Ա. Ներսէսեանի և Աղբիւրներ. Ծուշի, 1903, 80, 807 էջ. - Բ. Կազմակերպութիւն և Կառավարութիւն. Ծուշի, 1905, 80, 297 էջ):

1909ին դառնալով Էջմիածին՝ կը նուիրուի եկեղեցական ասպարէզին ու կը նշանակուի վանահայր Տաթևի վանքին: Եկեղեցական կալուածներու պետական դրաւուրի օրերուն կը նշանակուի Թեմակալ Ծուշի և պաշտպան կանգնելով իր եկեղեցիին և հօտին՝ մեծ ժողովրդականութիւն կը ստանայ: 1906ին կը հրաւիրուի Էջմիածին Դիւանապետի պաշտօնով. բայց Պետութենէն կ'աքսորուի Խրիմ: 1909ին Իզմիրեան կաթողիկոսի միջնորդութեամբ կը վերադառնայ Էջմիածին: 1912ին կը նշանակուի Ատրպատականի Առաջնորդ և 1914ին Եպիսկոպոս կը ձեռնադրուի Գէորգ Ե. կաթողիկոսէն:

36 տարուան հովուական պաշտօնին մէջ անըման ժողովրդականութիւն ստացած էր, իր գիտնականի փառքին վրայ աւելցնելով անձնուէր և անբասիր եկեղեցականի հմայքը:

1914-18-ի պատերազմին՝ Նախիջևան ապաստանող զաղթականներու հոգը հայրաքար իր վրայ կ'առնէ եւ Ատրպատականի օրհասական օրերուն իր հօտին փրկութիւնը կ'ըլլայ:

1926-ին մեծ հանդիսաւորութեամբ տօնուած էր հանգուցեալին երբեակ յորեւանները. եւ այսօր ան այլեւս չկայ. յուղարկուածութեան օրերուն (Հոկտ. 1, 2) կատարուած ցոյցերը հաւաստիքն են իր մեծութեան:

ՀԱՅԿ. ԳԻՏ. ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ Ե.ՐԴ՝ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Նոյեմբերի վերջերը հանդիսապէս տօնուած է Երեւանի մէջ Հայկական Գիտական Ակադեմիային Ե.ՐԴ տարեդարձը:

1943-ի դաժան տարիներուն ծնունդ առաւ այդ հաստատութիւնը՝ որ զբաղան, բանասիրական եւ գիտական մեծ վերելքի մը յաղթական նշանն է: Այսօր, նախագահութեամբ նշանաւոր աստղագէտ Վ. Համբարձումեանի, Ակադեմիան ունի աւելի քան 30 հաստատութիւններ եւ փորձառական կեդրոններ: Հիմու վարպետներու ղեկավարութեամբ, անթիւ երիտասարդ համալսարանականներ, պատմական, հնարանական, լեզուագիտական նորանոր պրպտումներով Հայ մշակոյթի զարգացման կը նպաստեն:

(Ըստ «Արարատ»ի 25 Դեկտ. 1948)

Խ. ԱՐՈՎԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՀԱՐԻՐԱՄԵԱԿԸ

Անցեալ տարի կը լրանար խաչատուր Արովեանի մահուան հարիւրամեակը:

Ոչ միայն Հայաստանի եւ Սովետական երկիրներու զբաղան շրջանակներուն մէջ, այլ նաեւ Սփիւքի զանազան կեդրոններու մէջ հանդիսապէս տօնուցաւ այդ թուականը: Այժմ ի յաւերժացում այդ տարեթուին, Գեղարուեստական Գրականութեան Պետ. հրատարակչութիւնը լոյս ընծայած է Խ. Արովեանի երկերու հատընտիր հաւաքածոյ մը ուսերէն լեզուով, բանաստեղծութեան թարգմանիչ Ս. Շերմիսկիի թարգմանութեամբ:

Հատորը կը պարունակէ հատուածներ «Վէրք Հայաստանի» վէպէն, քնարական բանաստեղծութիւնները, առակներն ու երգիծական կտորները, եւ Մովսէս-Նաւրէկյանի մասին պատմուածքները: Իսկ Ներածական յղումները պատրաստած է Հայաստանի Ակադեմիայի իսկական անդամ Խ. Կարապետեանը:

(Ըստ «Արարատ»ի 23 Դեկտ. 1948)

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՆԵԼԻ

ՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

Միջին Արեւելքի Հայ Գրողներու Համագումարը տեղի ունեցած է 1948 Սեպտեմբերի 18-20 օրերուն Պէյրութի մէջ:

Մասնակցած են Սիւրբոյ եւ Լիբանանի Հայ գրողները, իսկ Եգիպտոսէն, Իրաքէն ու Պարսկաստանէն անցադրային գիտաւորութիւններու համար հաղիւ մէկ քանի հոգի:

Համագումարին ներկայ գտնուած են Սիւրբոյ եւ Լիբանանի Հայ Գրողներու Միութեան անդամները, շարք մը ուրիշ մասնաւորականներ եւ թերթերու ներկայացուցիչներ:

Առաջին նիստին մէջ պատուակալ նախագահ ընտրուած է անուանի գրագէտ Լ. Շանթ: Իսկ Կ. Սասունի՝ Սիւրբոյ եւ Լիբանանի Հայ Գրողներու վարչութեան նախագահ, հրաւիրուած է նախագահելու Համագումարին, Մ. Թէօֆօլեանի քարտուղարութեամբ:

Նախագահին բացման բարի զալուստին խօսքերէն վերջ՝ մէկ քանի ներկայացուցիչներ ալ ողջոյնի ուղերձներ կատարած են:

Երկրորդ նիստին գեկուցումներ կարգացած են զրադէտ Եդ. Պոյաճեան մեր արձակ եւ վիպական գրականութեան շուրջ. Վահէ Օշական՝ թատերական գրականութեան մասին եւ Կ. Սասունի խօսած է նիւթ ունենալով «Գաղութահայ զբաղան ուղին»:

Երկար վիճարանութիւններ եւ կարծիքներու փոխանակութիւններ տեղի ունեցած են, որոնք պիտի հրատարակուին փութով:

Երրորդ նիստին գեկուցողն էր «Արեւելք» օրաթերթի խմբագիրը, Մ. Թէօֆօլեան, որ ներկայացուցած է վերջին քառորդ դարու Հայ մամուլին պատկերն ու ձեւումները. ամբողջ նիստը այս օրակարգի քննութեան յատկացուած է:

Յաջորդ երկու նիստերուն մէջ գեկուցումներ կարգացած են Եդ. Տարօնեան, Հայ լեզուական խնդիրներու շուրջ, եւ բանաստեղծ Անդրանիկ Ծառուկեան՝ խորհրդահայ գրականութեան մասին:

Վերջին նիստին, Վահէ Սէթեան կատարած է օրակարգերու շուրջ յայտնուած կարծիքներուն ամփոփումը: Ապա ժողովի նախագահին հակիրճ ճառով Համագումարը փակուած է ընդհանուր խանդավառութեան մէջ առաջիկայ բեզուէն եւ գիտակից զբաղան նոր գործունէութեան մը մաղթանքներով ու տենչով:

(Ըստ «Հայրենիք»ի 17 Հոկտ. 1948)

ՆԱԽԻՉ ԱՇՈՏ ԶՕՐԵԱՆԻ ՅՈՒՅԱՀԱՆԿԸ

Հոկտեմբերի մէջ նկարիչ Աշոտ Զօրեան, Եգիպտահայ ծանօթ արուեստագէտը, նկարներու ցուցահանդէս մը սարքած է Պէյրութի մէջ, արժանանալով փայլուն յաջողութեան մը՝ որքան Հայ նոյնքան եւ օտար այցելուներու մօտ: Պէյրութի Փրանսական մամուլին մէջ տրուած գովեստներն ու զնահատականները նշան են Զօրեանի գտած ջերմ ընդունելութեան:

Արդարեւ իր թարմաշունչ եւ լուսագեղ ծաղիկները, Լիբանանեան բնակարանները, կենսայորդ զիմանկարներն ու «նաթիւր մորթ»երը մեծ տրպաւորութիւն թողած են գեղարուեստագէտ հասարակութեան վրայ:

(Ըստ «Արեւ»ի 25 Դեկտ. 1948)

ԱԿԵՏԻՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԸ

Պէյրութ, կիրակի 19 Դեկտ. 1948 առաւօտ, «Օփերա»-ի ընդարձակ սրահին մէջ տեղի ունեցած է հանգուցեալ Աւետիս Աւարունեանի նուիրուած յիշատակի հանդէսը, կազմակերպութեամբ «Համադպիւն»ի վարչութեան:

Յարգելի բանաստեղծ Ահարոնեանի գրական կեանքն ու արժէքը, քաղաքական եւ հասարակական գործունէութիւնը կը ներկայացնեն յաջող վերլուծումներով:

Արտասանութիւնները Հեղինակին երկերէն եւ զած են:

Կանաչեանի երգչախումբն ալ իր մասնակցութեան ընդունեց ընթացքը եւ կոմիտասեան հայրենի երգերով:

(Ըստ «Ազգայն»ի եւ «Մասիս»ի 22 եւ 23 Դեկտ. 1948)

ԱՐՏԱԽԱԶԳԻ ԱՐԻ. ՍԻՐԻՄԵԱՆԻ ՅՈՒՆԵԱՆԸ

Փարիզ. — Հոկտ. 17-ին (1948), Սորբոնի մեծ ամփոփման սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Կաթ. Պատու Արտաւազ Արք. Սիրմեանի գրական քառասունամեայ եւ եկեղեցական-հայրենասիրական գործունէութեան երեսնամեայ յորինական հանգէսը, բարձրաստիճան պետական անձնաւորութիւններու եւ Հայ խոն րազմութեան մը ներկայութեամբ:

Հանդէսի վարիչ Պ. Արշակ Զօրեանի Փրանսեան ճառով մը ուրուագծած է նախ Հայ եկեղեցիի դերը եւ անոր պատմական մեծ դէմքերը: Անցնելով տարազանութեան օրերուն վրայէն՝ խօսած է Յորեկարին կեանքին գրուածքներուն վրայ, չեղելով գրական գործունէութիւնը: Ապա խօսք տուած են ուրիշներ՝ եկեղեցական թէ աշխարհիկ:

(Ըստ «Ազգայն»ի, 23 Հոկտ. 1948)

ՀԱՅ ԱՐՈՒՆԵՍԻ ՅՈՒՅԱՀԱՆԿԸ

ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԷՋ

Հնադիտական եւ Հայ Արուեստի ցուցահանդէս մը կազմակերպուած է Նոյեմբեր-Դեկտեմբեր շրջանին Անթիլիասի Կաթողիկոսական դահլիճին մէջ: Ցուցադրուած են ընտիր մանրանկարներ, արժէքաւոր ձեռագիրներ, նոյնքան Հայ տղապարտութիւններու, լնչպէս նաեւ Հայ ճարտարպետութեան եւ քանդակագործութեան շահեկան հաւաքածոներ:

Անդադար այցելուները, Հայ թէ օտար, ահա նաեւ եղած են Հայ մօքին եւ ձեռարուեստի զարուր նուաճութիւններու եւ հիացումով փառաւորած Հայ Արուեստը:

(Ըստ «Ազգայն»ի 23 Դեկտ. 1948)

ԱՄՓՈՓԵՅ Հ. Ն. Տ.-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ.

ՇՆՈՐՀԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ՍՏԱՑԱԾ ԵՆՔ

ԱՏՐՈՒՇԱՆ Ա. — Պատմուածքներ. Պէյրութ, 1945, էջ 67:

ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍ — Աւրոմ 1915-1918 Հայ Կահառակներու. Դիւթիկար, 1948, էջ 36:

ԳՈՒՅՈՒՄԱՆԵԱՆ ՅԱԿՈԲ — Արիւնտ անապատ. Պոսթին, 1949, էջ 469:

ԻՓԵԿԵԱՆ ԳԱՍՊԱՐ. — Արայ և Դամիրամ. Պէյրութ, 1948, էջ 75:

ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՍԻՐՆ ԵՊՈԿ. — Ամի մի Հայաստան. Նիւ Եորք, 1946, էջ 101:

» — Հայ Երուսաղէմ. Պոսթին, 1948, էջ 181:

ՆԱՐՈՅԵԱՆ ՄԵՍՐՈՊ ԱՐԲՊՈ. — Նշխարներ. Մեքոպ Արք. Կարոյանի (Հարմակ) Գրական Գործերը. Իսթանպուլ, 1948, էջ 399:

ՎԱՐՍՏԵԼ. — Մեքոպեան գրք. Թեհրան, 1848, էջ 12:

» — Ինչն է սախում մեզ բարեփոխելու Մեքոպեան գրքը. Թեհրան, 1918, էջ 12:

» — Արդի Գրք. Թեհրան, 1948, էջ 16:

ՐԱՊԻՆՏԻՍ ՆԱԹ ԹԱԿՈՐ. — Պարտիզանը (Թարգմանեց անգլիերէնէ Գառար ինչեկեան). Պէյրութ, էջ 115:

ՅՐԱՆԿԻՆԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՆԱՆ. — Հին ու Կոր օրեր. Պէյրութ, 1948, էջ 98:

Օրացոյց Եկեղեցական տօներու և Կարգ Հայ Կաթողիկէ Կաթողիկոսութեան. 1949. Պէյրութ, էջ 144:

Der Megerdichian Aristakes. — When the soul leaves the animated body. 1943, pg. 59.

Saroyan William. — The Saroyan special, New York, 1948, pg. 368.

ՇՆՈՐՀԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ստացանք Պոէնոս Այրէսէն Պր. Յակոբ Պազըճեանի նուէրը՝ 100 փէսո: